

Latgales iedzīvotāju medijpratība: viedokļi un pieredze

Inga Kalva-Miņina

A tceros, kā, studējot maģistra studiju programmā «Reģionālie mediji un komunikācija», par savu maģistra darba tēmu biju izvēlējusies medijpratību. Tolaik – 2017./2018. gadā – ne visi bija dzirdējuši un zināja, kas tad īsti ir medijpratība. Arvien aktuālākas kļuva viltus ziņas, parādījās dažādi pētījumi, tomēr Latgales kontekstā šai tēmai netika pievērsta īpaša uzmanība. Tas bija jauns temats, ko bija interesanti pētīt, apskatot no dažādiem aspektiem. Studējot arī praktikuma laikā pievērsos medijpratības tēmai – Latvijas Radio Latgales studijā producēju vienu «Latgolys stundē» raidījumu, kas bija saistīts tieši ar šo tēmu – «Medijpratība pierobežas jauniešu vērtējumā». Bija prieks, ka manis uzrunātie Krāslavas jaunieši kopā ar skolotāju ieradās studijā, lai diskutētu par medijpratību. Savukārt rakstot maģistra darbu, medijpratības tēmu skatīju no izglītības aspekta «Mediju loma izglītībā: no mediju pedagogijas līdz medijpratībai».

Laiks iet uz priekšu, un mūsu prasme spēt atpazīt patiesu informāciju no klajiem meliem, spēja domāt pašiem, nevis uzticēties visam, ko kāds cits mums pasaka, ir kļuvusi par 21. gadsimta svarīgāko prasmi. Skolotāji, bibliotekāri, žurnālisti (šobrīd Latgales mediji savos radio un TV raidījumos un publikācijās regulāri pievēršas šai tēmai, turklāt stāsta par to arī latgaliski) ir medijpratības vēstneši, kas izglīto sabiedrību. Arvien vairāk bērniem un jauniešiem tiek rīkotas dažādas nometnes, projekti, konkursi par medijiem, to lietošanu, bet tikpat svarīgi ir informēt un izglītot arī vidējo un vecāko paaudzi.

Ko par Latgales iedzīvotāju medijpratību domā cilvēki, kas ar šo jomu ir ikdienā saistīti, rakstot pētījumus, mācot studentus, veidojot TV raidījumus, to noskaidrosim šajā publikācijā.

Sandra Murinska: «Medijpratība ir prasme, kuru ir nepārtraukti jāpilnveido»

Foto no RTA arhīva

«Tikai gūstot zināšanas un pieredzi, mēs varam paplašināt savu perspektīvu un tādējādi skatījumu uz lietām,» uzskata medijpratības eksperte Sandra Murinska

SANDRA MURINSKA ir medijpratības eksperte, pie kuras var vērsties pēc padoma saistībā ar šo tēmu. Viņa ir komunikācijas zinātnes doktore, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas docente, īstenojusi dažādus vērtīgus projektus saistībā ar medijpratību, lai šajā jomā izglītotu sabiedrību.

Cik bieži tev ikdienā nākas saskarties ar medijpratības tēmu?

– Es ar to saskaros ik dienu un dažādās jomās, pirmkārt, jau pati – patērējot informāciju –informācijas iegūšanai dažādiem mērķiem, tai skaitā atpūtai. Št jautājuma kontekstā būtiska ir atziņa, ka medijpratība ir prasme, kuru ir nepārtraukti jāpilnveido, tā nav pabeigta darbība, par kuru cilvēks var teikt – es esmu medijpratīgs. Nē, šī prasme tiek attīstīta dažādos vecumposmos citādāk – respektīvi, mēs konkrētā dzīves posmā saskaramies ar noteiktu informāciju un aktivitātēm, kas pieprasa uzdot jautājumus, domāt kritiski, izvērtēt, saskatīt kontekstu, saņemtās informācijas nolūku. Manuprāt, šis ir ideāls laiks medijpratības pilnveidei – iespēja izmantot savu potenciālu – domāt kritiski, nevis ticēt tam, ko izlasa sociālajos medijos.

Kādu tu redzi Latgales sabiedrību – cik medijpratīga tā ir?

– Man negribētos šo jautājumu attiecināt tikai uz Latgali – visos reģionos notiek aktivitātes medijpratības attīstībai. Šajā jomā tiek izglītoti bērni, jaunieši, arī medijpratības mentori – skolotāji un bibliotekāri, mazāk gan šādas aktivitātes notiek citās vecuma un sociālajās grupās. Līdz ar to, lai atbildētu, cik Latgales sabiedrība ir medijpratīga, būtu jāsaprot, par kuru vecuma grupu ir jautājums. Kā redzam publiskajā telpā, joprojām notiek dezinformācijas izplatība, krāpniecības gadījumi, manipulācija ar sabiedrību u.tml. Turklāt šīs darbības ir sastopamas itin visur – kā medijos, tā ikdienas komunikācijā, saņemot informāciju.

Medijpratības līmeni ietekmē gan izglītības līmenis, gan vecums, nodarbošanās, arī sociālais statuss, līdz ar to, zinot šos aspektus, mēs varam raksturot arī Latgales sabiedrības medijpratību.

Pastāsti par gada laikā (vai nedaudz ilgākā periodā) īstenotām aktivitātēm Latgalē, kas saistītas ar medijpratības tēmu un kurās tu esi piedalījiesies.

– Ļoti vērtīgi bijuši izglītojošie pasākumi skolēniem – medijpratības nometne, kas tika organizēta divu dienu garumā, un tajā piedalījās jaunieši no Latgales. Viena no nometnes aktivitātēm bija skolēnu pašu organizētas medijpratības aktivitātes saviem skolas biedriem, līdz ar to varēju piedalīties šajos pasākumos un redzēt, vai jaunieši ir izpratūši, kas ir medijpratība, kā viņi to redz un vai uzskata par nepieciešamu, arī atrašanās skolas vidē ļāva saprast Latgales novadu multietnisko vidi, kas spilgti izpaužas arī skolā.

Par medijpratības jautājumiem esam diskutējuši arī ar bibliotekāriem, pašvaldību darbiniekiem un, protams, studentiem, ar kuriem strādāju ikdienā un varam pārrunāt šos jautājumus, tādējādi iepazīstot arī viņu vidi, informācijas plūsmu un komunikācijas paņēmienus.

Regulāri piedalos arī skolotāju apmācībās visā Latvijā par medijpratību, pandēmijas laikā īpaši aktuāla kļuva izglītošanās e-kursu vidē – arī medijpratības apmācības notika šādi.

Jāteic, lielākais izaicinājums bija piedalīšanās televīzijas raidījumā bērniem «Žik!», kur bija jāskaidro, kas ir medijpratība. Centos šo jautājumu skaidrot, izmantojot bērniem saprotamu analogiju, proti, medijpratība ir kā atgādinājums konkrēto jautājumu vai situāciju aplūkot padziļināti. Tādēļ aicināju bērnus uzlikt brilles un vēlēiz aplūkot informāciju. Ikdienā mēs reti aizdomājamies par informācijas tapšanas procesu, autora no-

domiem, valodas lietojumu, proti, kā informācija ir pasniegta. Līdzīgi, kā bija kampaņa par drošību uz ceļa «Skaties divreiz», tā arī informācijas patērēšanā gribētu aicināt atce- rēties un izmantot šo saukli.

Ko tu ieteiktu darīt, lai pilnveidotu savas zināšanas medijpratības jomā?

– Pirmkārt, ieteiktu izmantot savu viedokli, nevis citēt citus, otrkārt, aicinātu kritiski domāt, izvērtējot informāciju, ko saņemam, un, protams, izglītoties un lasīt, tādējādi kopjot savu valodu un prātu. Tikai gūstot zināšanas un pieredzi, mēs varam paplašināt savu perspektīvu un tādējādi skatījumu uz lietām.

Ausma Sprukte: «Pandemejis laikā ir svareīgi naapjukt milzeigajā ziņu vierpulī»

Arija Vīnola foto

«Reizem ir cīši gryšai paskaidruot projektu finanšeituojiem – ka kuortejš nūpītņis švītēņš duorgā uzvalkā nauzrunuos sabidreibu, a vot Tekļa pļovā, kurai izadevs kļiut medejprateiġuokai koč drupeit – gon,» soka žumaliste Ausma Sprukte

Voi par medejprateibu teik runuots arī latgaliski? Nui, i te paldis juosoka Latgolys Regionaluos televizejis žurnalistei AUSMAI SPRUKTEI, kura veidoj raidejumus arī par itū temu i izgleitoj sabidreibu. Svareigi, ka itei aktualuo tema teik atspūġuļotu dažaida vacuma auditorėjai. A kab veiksmēigi uzrunuotu bārņus voi pļaugušos, Ausma eipaši pīdūmoj pi raidejumu satura, kab tys byutu interesants i uzrunojūšs.

Nadaudz pastuosti par tim raidejumim, kurus esi taisejuse saisteibā ar medej-prateibys temu.

– Jaunajā televizejis rudīņs sezonā raidejumu cyklā «Žik!» puse veļteita pusaudžu au- ditorejai, i taišņi tymūs raidejumūs tļykom arī jaunu tematisku sadali par medejprateibu. Pymajā raidejumā kūpā ar Rēzekņis Tehnoloģēju akademējis docenti i nūzaris eksperti Sandru Murinsku, kai arī ar juos dālu Vīsturu i raidejuma vadeituoju Adrianu apġivom pošus, pošus pamatus i izpratni par tū, kas tod eisti ir medejprateiba. Darejom tū cīši vīn- kuoršā i jaunuoķajai paaudzei saprūtamā veidā. Nuokamajā raidejumā bīdreibys «Viedokļu līderu skola» puorstuove Diāna Selecka ar dālu Juri pastuošteja vysaidus praktiskus stuostus par socialūs teiklu lītuošonu, i tyulēņ nūsłādžūšajā raidejumā ar sovu pīredzi me- dejprateibā daleists latgalīšu muzykys grupys – «Jezups i Muosys», kai arī «Fak'nTurīs».

Medejprateibys temu asom skatejušs arī cytūs raidejumu cyklus īprīkš, bet vieļ nikod tie nabeja saisteita ar bārņim, par tū lkyuos svareigi atġuodnyuot i pavuiceit arī jaunuoķū paaudzi, turklūd dareit tū jim interesantā veidā. Taipoš niu pandemejis laikā i teišsom svareigi naapjukt milzeigajā ziņu vierpulī, a školuos arī, cik zynu, turpmuok medejpra- teibai veļteis vairuok laika.

Ir cīši svareigi, ka raidejumūs pīsadaleja pošī bārņi i pusaudži, tai ruodūt pīmāru sovīm vīnaudžim. A grupys, kas izpylda taidys nanūpītņuoka veida džišmis, deve tšpieju paruodeit pavyсам nūpītņus vaiġuojumus caur taidu kai ļautreibys prizmu – izīt nadaudz uorpus īrostuo «školuoġuojs – bārņs» rāmeišā.

Tu daudz sateic Latgolys cylvākus. Kaidis ir Latgolys cylvāku medejprateibys leimīņs?

– Uzskotu, ka nav tik troķai, kai tū mālēj Reigā voi cytur pi čiuļu. Veidojūt vīnu cytu raidejumu cyklu «Latgales pierobeža – vieta, kur sākas Eiropas Savienība», beja radzams, ka cylvāķi Krīvejis i Boltkrīvejis TV kanalus vaira verās vokorūs, kod lauku dorbi ir pa- dareiti i jim gribīs atsapyust, nūsaverūt kaidu melodramu voi izklaidejūšū šovu, kas ir cīši lobuokys kvalitatīs, nakai myusejīt... Nui, tymūs arī pasaruoda koč kas nu politikys, bet na tik leļā mārā, kab koč kai apdraudātu Latvejīs īķšējū drūšeibu.

Par tim raidejumim reizem dzierdieju puormatumus, ka ji beja puoruok «vuoja» lei- meņa i vyspuor, kur izpalyka vaira ekspertu vīdūkļi?! Bet, apsarunojūt ar cylvāķim tī iz vītys, arī pīsaruoġēja, ka jim vaira interesej pīmāri nu sova vyda, pīmāram, ooo, ka jau tī koč kurs sārbs Pīters var īsavuiceit atšķiert patīsu zīni nu napatīsys – es arī varu! Reizem ir cīši gryšai tū paskaidruot projektu finanšeituojiem – ka kuortejš nūpītņīs švītēņš duorgā uzvalkā nauzrunuos sabidreibu, a vot Tekļa pļovā, kurai izadevs kļiut medejprateiġuokai koč drupeit – gon.

Kūpumā uzskotu, ka ir, pi kuo struoduot, kab situaceju uzloboutu, bet ir juomeklej veidi, kai tū izdareit piec tšpiejis interesantuok, kab uzrunuotu cylvākus.

Kū tu īteiktu cylvāķim, kab ji uzloboutu sovys medejprateibys prasmīs?

– Kritiski vysu viertēt: vīnolga, voi sārba pastuošteitū kuortejū spletnī voi televizejā radzātū ziņu šīzetu, voi laikrokstā izłaseitū informaceju. Vāga puordūmuot, voi zīnis autoram var uzaticēt, voi ziņā beja atspūġuļuoti vairuoki vīdūkļi, cik vaca ir tei ziņa, voi jei atrūnama arī cytūs olūtūs i kaidys emocejis tei izraisa. Ka iztaisa lelu sašutumu voi puorliku lelu prīcu – varbyt tī koč kas nav kuorteibā? Tai ar laiku treneġūtīs, jau auto- matiski atīs arī izpratne par tū, ka na vyss ir patīseiba, kū radzam, dzieržam, losom.

Ziņu pratība Latgales pierobežas senioriem ir nepilnvērtīga

Foto no E. Zujānes personīgā arhīva

Laimīgs mirklis no izlaiduma – Elīna Zujāne (no labās) kopā ar Vidzemes Augstskolas Komunikācijas, mediju un pārvaldības studiju virzienu direktori Agnesi Dāvidsoni

Medijpratība ir aktuāla un plaša tēma, tādēļ bieži vien saistībā ar to studenti veic dažādus pētījumus, pievēršoties kādiem konkrētiem medijpratības aspektiem. Par savu maģistra darbu «Latgales pierobežā dzīvojošo senioru ziņu pratība» stāsta ELĪNA ZUJĀNE, kura šogad absolvēja Vidzemes Augstskolu. Elīnas dzimtā puse ir Balvi, bet ikdienā viņa ir Rēzeknes teātra «Joriks» reklāmas menedžere.

Pastāsti, kā nolēmi, ka vēlies rakstīt maģistra darbu par medijpratības tēmu? Vai bija viegli izvēlēties aspektu, kādā tiks veikts pētījums?

– Izvēle par labu medijpratības tēmai bija pašsaprotama, jo Vidzemes Augstskolā studēju mediju un informācijas pratību. Maģistra darba tēma bija «Latgales pierobežā dzīvojošo senioru ziņu pratība». Stājoties maģistra studiju programmā, bija nepieciešams pieteikums ar maģistra darba tēmu. Loģiski, ka vasarā vēl nezināju, ko vēlos pētīt, bet, ātri apskatot pieejamo informāciju Latvijā, domāju, ka pētīšu medijpratību jauniešu vidī. Jaunieši ir viegli sasniedzama auditorija interneta vidē, ikdienā daudz patērē sociālo tīklu vietnes.

Studējot sapratu, ka jaunieši ir galvenā auditorija, ko pēta ne tikai studenti, bet arī zinātnieki. Augstskolas pasniedzēji teica, lai mēs izaicinām sevi, lai izvēlētos tēmas būtu interesantas un mūsu iegūtie rezultāti – nozīmīgi. Analizējot pētījumus Eiropā un ārpus tās, secināju, ka arī Latvijā nav visaptveroša pētījuma par vecāka gadagājuma cil- vēku medijpratības reālās veikspējas līmeni, pārsvarā aptaujātie pēc savām domām no- saka savu medijpratības zināšanu līmeni. Par maģistra darba tēmām sākām domāt un ru- nāt, jau studējot 1. kursā. Viss sākās ar maziem uzdevumiem konkrētos kursos, līdz brīdim, kad mazie uzdevumi, tēmas un darbi pārauga maģistra darba tēmā. Kopumā bija grūti izvēlēties konkrētos aspektus un virzienus, kādā rakstīšu maģistra darbu, bet, pateicoties darba vadītājam, izdevās.

Ko vēlējes noskaidrot, veicot pētījumu?

– Veicot pētījumu, vēlējos noskaidrot Latgales pierobežas senioru ziņu pratības līmeni, secināt, kāds tas ir, kam seniori mediju telpā uzticas un kādu saturu ikdienā patērē. Ar ap- taujas palīdzību tika noskaidrota senioru augsta un zema ziņu pratība, bet ar daļēji struk- turētu interviju palīdzību noskaidrotas tendences un zināšanas ziņu pratībā.

Pētījumā pievērsos ziņu pratībai. Pirmkārt, ziņu pratība ir jauns termins un nav tik daudz pētīts un analizēts kā medijpratība, otrkārt, seniori ikdienā patērē ziņu medijus, Latvijas pierobežas kontekstā tiek patērētas divas informatīvās telpas – gan Latvijas, gan Krievijas. Vēlējos noskaidrot, kuru no informatīvajām telpām seniori izvēlas labāk un kāpēc. Treškārt, līdz šim Latvijas kontekstā nav veikts neviens pētījums par senioru reālo veikspēju ziņu pratībā.

Cik sarežģīti bija iegūt aptaujas datus, ņemot vērā Covid-19 radītos apstākļus?

– Iegūt nepieciešamos datus bija ļoti grūti, jo 2020. gada rudenī Latvijā bija izsludināta ārkārtējā situācija. Sociālajos aprīpes centros un pansionātos bija izsludināta karantīna. Uz katru no deviņiem Latgales pierobežas novadiem (*pētījums tika veikts pirms admi- nistratīvi teritoriālās reformas – I.K.-M.)* – Vīlakas, Baltinavas, Kārsavas, Ludzas,

Cīblas, Dagdas, Zilupes, Daugavpils un Krāslavas – devos pati, centos uzrunāt seniorus uz ielas, devos uz dzīvokļu mājām, uzrunāju viņus bibliotēkās. Bija gan atsaucīgi seniori, kuri labprāt aizpildīja anketu, un bija tādi, kuri neļāva sev tuvoties. Milzīgs paldies tiem 120 senioriem, kas aizpildīja anketu, centās izprast konkrētos jautājumus.

Pēc tam bija telefonintervijas. Te jāsaka paldies visiem draugiem, paziņām, kas uz- runāja savus vecvecākus, paldies pagastu pārvalžu vadītājiem, kas sākumā aprunājās ar senioriem, un viņi pēc tam bija ar mieru parunāt ar mani. Pavisam veicu 27 telefoninter- vijas. Kopumā datu ievākšana, pateicoties Covid-19 situācijai un laikapstākļiem (ziema, aukstums), bija pats grūtākais posms, jo visas pārējās maģistra darba daļas bija atkarīgas no manis pašas, nevis no citiem cilvēkiem.

Kas izkristalizējās, apkopojot anketas datus?

– Anketēšanā piedalījās 82 sievietes un 38 vīrieši, vidējais vecums bija 72,92 gadi. Balstoties uz iegūtajiem datiem anketās, ziņu pratība Latgales pierobežas senioriem ir nepilnvērtīga. Ja seniori uzskata, ka spēj padziļināti domāt, tad zināšanas par to, kā strādā mediji, ir vājas. Pētījumā pierādās, ka senioriem trūkst zināšanu un spēju pilnvērtīgi izprast, izanalizēt un izvērtēt mediju saturu.

Toties balstoties uz interviju rezultātiem, seniori parāda attieksmi, uzvedību un zinā- šanas par to, kas ir medijpratība, bet ar šīm zināšanām nav pietiekami. Kopumā seniori uzticas Latvijas ziņu medijiem, ko patērē. Tā ir neatņemama senioru ikdienas sastāvdaļa, kā rutīna, rituāls, kuru viņi cenšas nepalaist garām, vēlas būt informēti.

Lai uzlabotu senioru ziņu pratību un medijpratību kopumā, vecākās paaudzes cilvēki ir jāizglīto. Tas jādara, vienkārši izskaidrojot sarežģītas tēmas, kas attiecas uz viņiem. Piemēram, kanālos, kurus seniori patērē visvairāk, Latvijas Radio vai Latvijas Televīzijā, veidot raidījumu, kura mērķauditorijā būtu tieši seniori. Viens no tematiem varētu būt medijpratība vai, piemēram, kā Latvijā strādā mediji. Senioriem saistībā ar medijpratību pietrūkst zināšanu, bet iespēju, kur tās apgūt, īsti nav. Mani iegūtie dati ir tikai daļēja aina Latgales pierobežā.

Vai pašai viegli izdodas tikt galā ar viltus ziņām sociālajos tīklos? Kādus padomus ieteiktu cilvēkiem, lai viņi spētu atpazīt dezinformāciju?

– Arī pašai reizēm izdodas uzķerties uz viltus ziņām. Manuprāt, tas ir pilnīgi normāli, jo šo ziņu veidotāji paliek arvien profesionālāki, ja tā var teikt.

Tas tiešām ir sarežģīts uzdevums, bet ir ļoti labi, ja blakus ir kāds, kurš var palīdzēt un paskaidrot, kam jāpievērš uzmanība, lai nākamajā reizē tu būtu zinošāks.

Der atcerēties, ka internets un sociālie mediji ļauj daudz vieglāk atlasīt tikai to infor- māciju, kas atbalsta mūsu iepriekš pastāvējušos uzskatus. Ar visu informāciju internetā nav jādalās, nu, tiešām, NAV jādalās! Izvērtējiet labi, ko jūs ar šo ziņu vēlaties pateikt, kādu mērķauditoriju sasniegt. Kritiskā domāšana ir ļoti svarīga! Lasot ziņu rakstus, ne- pieciešams piefiksēt raksta autoru, atsaucies, jāseko līdzī dažādiem ziņu avotiem. Ja kaut kas liekas šaubīgs, labāk pajautājiēt kādam, nevis stāstiet jau lasīto ziņu kā faktu!

Lai mums visiem vērigas acis un dzirdīgas ausis šajā milzīgajā informācijas apjomā!

Medijpratība un jaunieši

Video lekcijas un dalība nometnēs palīdz pilnveidot medijpratības prasmes

Interneta vietnē *medijpratiba.lv* ir pieejama tiešsaistes spēle bērniem un jau- niešiem no 12 gadu vecuma «Medijpratības cirkss». Katrs no spēles 23 laciņiem ietver kādu jautājumu par dažādām dzīves situācijām, kurās ir noderīga medij- pratība. Projekta autore un īstenotāja ir komunikācijas un medijpratības kursu pasniedzēja, starptautisku un Latvijas medijpratības projektu satura veidotāja un vadītāja, mediju un medijpratības eksperte Klinta Ločmele, spēles īstenošanā iesaistījusies arī medijpratības eksperte Sandra Murinska.

Cik medijpratīgi jūtas jaunieši un kādus medijus viņi patērē ikdienā, to jautāju Rēzeknes Valsts poļu ģimnāzijas 12.a klases audzēknei IevaĶ PUZIREVSKAI un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas 1. kursa studenteĶ AMANDAI BROKAI.

Tavuprāt, vai jaunieši labi orientējas internetvidē un spēj atšķirt īstas ziņas no nepatiesām?

Ieva: – Jaunieši, manuprāt, to spēj izdarīt viduvēji. Ir tēmas, kas viņiem sagādā grū- tības. Tas atkarīgs arī no vecuma. 15–18 gadus veci jaunieši, manuprāt, spēj labāk orientēties nekā pārējie.

Amanda: – Manuprāt, mūsdienās jaunieši diezgan labi orientējas internetvidē, bet ir arī tādi, kas joprojām neprot atšķirt viltus ziņas no patiesām. Parasti jaunieši uzticas informācijai, kurai uzticas viņu draugi, radi vai paziņas.

Kā tu uzlabo savas medijpratības prasmes?

Ieva: – Es piedalos dažādās ar šo tematu saistītās nometnēs, piemēram, Žurnālistikas Vasaras skolā, kas tika rīkota 2019. gadā, un šogad augustā notikušajā nometnē jaunie- šiem «Karjeras pakāpiens Rēzeknē», ko organizēja Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija.

Amanda: – Attālināto mācību laikā esmu uzlabojusi savas medijprasmes ar semināru, video lekciju un kursu palīdzību. Arī šobrīd apgūstu mediju, IT kursus.

Kādiem medijiem tu uzticies un lieto ikdienā?

Ieva: – Es uzticos presei un televīzijai. Visbiežāk izmantoju internetu, presi un te- levīziju.

Amanda: – Es uzticos gan radio, gan TV, gan sociālajiem tīkliem, bet viss atkarīgs, kāda informācija tiek publicēta. Esmu daudz atvērtāka sociālajos tīklos (*Instagram*) nekā dzīvē, jo tur es varu brīvi izpausties ar savu hobiju, brīvi savu domu izstāstīt.